

ТОШКЕНТ ШАХРИГА

Жўлмирза ОЙМИРЗАЕВ

Ақл-идрок маржон каби терилган,
Кўза иссиқ кўзи каби берилган,
Фарзандига кўрақ туби керилган,
Оналарни худди шундан топанман,
Буюк Ленин образини яратиб,
Куйларини бор жаҳонга таратиб,
Жамолига офтобни ҳам қаратиб,
Мағрур турган инсонларни топанман.
Болаликда танмасдан ҳеч кимни,
Инсон бўлиб тик кўтардим қадимни,
Билдим Пушкин, Низоми, Абдумини,
Китобларнинг ҳазинасин топанман.
Одам асли одамга дўст, биродар,
Юракларда оналикдай лаззат бор,
Овозимиз баланд; толган эътибор,
Иқомимиз иқдомини топанман.
Рус оғамиз бизнинг буюк тоғамиз,
Биз инкизи, бир чаман гул боғамиз,
Маънавийки устоз-у, ўртоғамиз,
Максим Горький толарини топанман,
Жанг кунлари жабру-жафо чекамиз,
У кунларнинг тарихини битанамиз,
Гафур ога, сизла инҳол эканамиз,
Шарқ овози отахонин топанман,
Навоийнинг асл умрин дилда,
Тирилтириб уни улуг элда,
Ойбек ога, барча халқлар тилида,
Романини таратганин топанман.
Самарқанднинг юлдузлари сўнмайди,
Норгул йиғит, шўх қизлари тинмайди,
Бородинини халқлар қўлдан қўймайди,
Китобнинг томларини топанман.
Халқ ҳурмати бу юракнинг ҳурмати,
Зулфянинг жуда баланд қиммати,
Юрагиндан тортигидир ҳиммати,
Уни бунда юлдуз каби топанман,
Баҳор келиб ўриклар ҳам гуллайди,
Боларилар чаманларини ҳидлайди,
Ҳамид Олимжонни дўстлар куйлайди,
Улмас умрин, тоғларини топанман,
Келинг, дўстлар, Тошкент шаҳрига келинг,
Шарқ маънави диллар баҳрига келинг,
Ўзбекистон пойтахт-фаҳрига келинг,
Коммунизм куйларини топанман.

Юсуфжон ҲАМДАМ таржимаси.

Еш қорақалпоқ ёзувчиси Узоқбой Пиржонов яқинда «Оқ тоғ тағидаги оқшом» номи қиссасини ёзиб ташлабди. Қиссада илк севгинин ташвиш ва кувончлари ҳикоя қилинади. Янгича оғ, ахлоқ, масалалари илғори сурлади, Куйда шу қиссадан парча ўқийсиз:

Болалик йилларим орқада қолиб кетди. Мен ўн саккизга кирдим. Йиллар тез ўтаверар экан. Базан теварак атрофинда рўй бераётган ҳодисаларни ҳам сезмай қолар экансан киши. Учинчи синфин битирган йилим конкурс катта бўлган учун институтга киролмай, овулга қайтиб келиб қолдим. У йиллар ўқишга қира олмай қолганим ўзи катта айб ҳисобланарди. Ҳаммадан ҳам отам қаттиқ хафа бўлди. Унинг кўлимни уқитиб, катта инжениер қилгани деган орауларини айтмайсизми? Нима қилсин ўзи бўлса ўйиб олмай қолган. Айтишларига қараганда у пайтлар — артеллар эндигина тузилган пайтлар эди. Бир кун кенгаш ҳукумати томондан уч отлик киши келибди-да, тўп ўйнаб юрган болаларнинг ҳаммасини бир жойга йиғиб, мактабга ёзибди. Уларнинг орасида меннинг отам ҳам бор экан. Бироқ бу воқеани отамнинг отаси эшитиб, тузатиётган аравасини ҳам ташлаб, овул советининг идорасига борибди. У катталарга ялғиниб-ёвориб, отанг ахши, онанг ахши қилиб, бир амаллаб отамни мактабдан олиб қолди. Қолган болалар Чимбойга ўқишга кетибди, Орадан йиллар ўтиб, уларнинг кўплари кейинчалик

ҳукумат ишларига аралашиб, «катта ишчи» бўлиб кетибди. Айримлари ГПУнинг бошлиғи бўлиб ҳам ишлабди. Отам бўлса ҳалига қадар ведомостга тузуқина имзо чекишни ҳам билмайди.

Бир кун чўпонларнинг ойлик табиини топишиб, уйга келсам, бир нотаниш кампир билан бир қиз ўтиришган экан. Мен кампир билан қўл беришиб сўрашдим. Унинг ёнидаги синглининг сочларини ўриб ўтирган қизнинг кўларига қўларим тегар-тегмас худди айб қилиб қўйган кишидек, бирдан қизариб кетди у. Кампир бир йўталиб кўйди-да, ўртадаги борди-келиннинг қилиб кетганлиги ҳақида афсусланиб гапир бошлади. Гап орасида онам менга синовчан назар ташлаб қўйди. Мен бунини сезиб, ҳайронлигим оша борди. Кейин мен ҳам секингина ҳалиги қизга ўринча назар ташладим. У ўлгандан киприкларини пирпиратиб ерга қараб ўтирар эди. Мен ташқарига чиқмоқчи бўлиб қўгалдим.

— Қаёққа борасан? — деб сўради оям мендан.

— Ҳеч қаёққа!

— Мана бу меҳмонлар узюкдан атайлобдан келишибди. Отангини топиб кел.

Ташқарига чиқсам: отамнинг ўзи аллақачон бир куйни хиргойи қилиб келаятган экан.

— Мана бу отлар кимники? — деб сўради у қозинка боланган қулунчи бияга қариб.

— Уйга бир кампир келди.

— Кампир! Қандай кампир экан?

Отам жавоб ҳам кутмасдан,

носковорида бир чимдим мосвой олдиди, тилининг тағига ташлаб уйга кириб кетди. Мен ишмага кетдим. Кечқурун уйга қайтиб келиб, ичкаридан чиқаятган «куда, қудага!» деган сўзларни эшитиб жуда ҳайрон бўлдим.

— Қудайга келиннингизни эртароқ қўлингизга тушириб олинг. Билар ҳам қизимизни узатиб тинчйлик!

Чаммада, бу ҳалиги кампирнинг овозига ўшарди.

Эрталаб кечаси бўлиб ўтган ҳамма воқеани онандан эшитдим. Билсам, биз Улмекек иккаламизни ҳали бешикдагимиздаёқ унаштириб қўйишган экан. Отам қолхоз раиси бўлиб ишлаб юрган кезларида уларга анчагина қалин моли ҳам бериб қўйган экан. Кейин нима ҳам бўлиб отам «Пурли тоғ» даги катта билан ўралашиб қолди. Жанжал устида бўлса керак,

Оқ тоғ тағидаги ОҚШОМ

Узоқбой ПИРЖОНОВ

(Қиссадан парча)

— Ҳа, албатта. Қиз бола буй атгандан кейин...
— Онам гапга аралашди. Мен уйга кириб борганимда ҳалиги кампирнинг қиз оёқига ҳамир қораётган экан.
— Улмекек, оқтингни тузини кўриб юбор, болам! — деди онам ҳалиги меҳмон қизга рақиб товуш билан.
— Қиз учиб ўриндан турди. «Исин Улмекек экан деб ўйладим мен».

У киши қизини бияга бермайдиган бўлибди. Улар шундай қилиб аралашиб юрганларида, уруш бошлангач қилибди, шу тўғайдан ҳар ким ҳар ёққа қўчиб кетган экан.

— Мана энди улар билар билан кайтадан борди-келиди қилишибди, болам! — деб тушунтирди онам менга.
— Қўрарми! — дедим мен бепаролик билан.
— Отанг аллақачон қалин молини тўлаб қўйган. Қизнинг

отаси олган марсарлими кейинга қайтди. Бунингга қара бўлиб қолсам, дебди. Қартайган қалин молини қайтариб тўлаб осонми, ўзи мулла одам бўлса яна!

— Ҳўш, энди нима қилишимиз керак, бўлмас?
— Ёнингга битта ўртоғини олиб, қизнинг уйига бориб келишимиз керак!
Шу пайт кўз олдимга Олмагул келди. Ундан қандай қилиб чиқди катта кетган лиги мени билмайман. «Бу қандай бўлди?» дейман ўзимга ўзим савоал бериб. Ота-онам нима учун бу ҳақида менга шу пайтгача индишмаган эканлар?... Ҳа, Олмагул билан ўтказган кунларим жонлига бошладим... Сўнг кўз олдимга икки қиз келди. Бирини Олмагул бўлса, иккинчисини—ҳалиги Улмекек деган қиз... Шу дам, бирдан назаримда, Олмагулнинг ўрни бўладек туюлиб кетди... Биз бундан икки йил эди мактабнинг драм тўғрисида у билан гапма-гап қўлиқ элтишган эдик. Мен шуларни эслаб кетдим. Қўшқини дастлаб Олмагул бошлаб берганиди:
— Сув бўйига борган йиғит, Сувга назар солган йиғит, Билагузгинини олган йиғит, Олсанг бергин билагузгини.
Мен унинг бу қўшиғига шундай деб жавоб қайтарар эдим:
— Сув бўйига борганим йўқ, Сувга назар солганим йўқ. Билагузгини олганим йўқ. Олганлар берсин билагузгини...
У пайтларда бу қўшиқке унча аҳамият бермас эдик. Энди ўйлаб қарасам, қандайдир бир қиз қўмилган ерида

Бир неча кундан кейин уй ичидигиларнинг кўнгилга қараб, ёнингга Ескобилини олдиди да Улмекекларнинг овулга бориб қайтдим. Бироқ мен уйдагиларнинг қўнглини топанман деб, Олмагулни хафа қилиб қўйганимга фаҳам эмалган экан...

Улмекекнинг овулидан келишим билан, ҳамма ёқда дув-дув гап бошланиб кетди.
— Мираббой яқинда қиз олиб келармиш!
— Мираббойга тўй берад экан!
— Агар олмас, қуда томон қизини ўзлари олиб келиб берадмиш!
— Олмагулга Қосим совчи юборибди...
Бу иш-мишлар менга жуда қаттиқ таъсир қилар, айниқса Олмагул ҳақидаги гапларини эшитсам, юраким лалачуқ бўлиб кетиб, рашиқ утти алангаланиб кетарди. Билар Улмекекларнинг овулга йўл олмасамиздан бурун, Олмагулнинг уйига Қосимнинг совчиларини келган рости эди. Шу кундан бошлаб мен эсиртим янгираб, ким қайтариб юрадиган бўлиб қолдим.

Қорақалпоқчадан П. ШЕРМУҲАМЕДОВ таржимаси.

СУРАТДА: қорақалпоқ адабиёти ва санъати ҳафталигининг бир гуруҳи аъзолари.

Цюрихда виставка

Цюрих. Бу ердаги шаҳар идорасининг биносидида «Цюрихнинг XIX, XX асрлардаги атоқли меҳмонлари» деган виставка очилганига бир ойдан ошди. Бир қанча атоқли, сиёсий ва жамоат арбобларининг, ёзувчилар, рассомлар, музикантларнинг Цюрихда бўлиши билан алоқадор жуда кўп экспонатлар виставкада кўргазмага қўйилган.

Виставка стендаларининг бири В. И. Лениннинг 1916—1917 йилларда Цюрихдаги ҳаётига бағишланган. Виставкага келган кишилар В. И. Лениннинг ўз қўли билан ёзилган бир қанча ҳужжатлари билан, унинг кутубхонадаги абонемент вақчалари билан, шунингдек, В. И. Лениннинг Россиядаги Февраль революциясидаги кейин Швейцариядан Петроградга қайтиб келишига таалуқли материаллар билан танишадилар.

(ТАСС).

Маяковскийни ўқишмоқда

ГОЛЛАНДИЯДА энг ахши адабий тарихнамалар узуни бериладиган мукофоти бу йил Марко Пондсе таҳаллуси билан ёзаётган ўттиз олти яшар Маркус ван Дейк олди. У мамлакатда рус адабиётини оммалаштирувчи сифатида танилди.

Яқинда Пондсе Маяковскийнинг «Чолворли булутлар» достонини таржима қилди. Бу достон Голландияда айрим китоб ҳолида чиқди.

— Кун достонини таржима қилиш учун уч йилга яқин вақт керак бўлди, — деди у. — Аммо бундай чуқур ва мураккаб поэзия учун, бу вақт кўп омас.

С. ВОЛОВЕУ АПН муҳбири.

Жанубий Вьетнамда жанглар

ХАНОЙ. ВИА агентлигининг озолик матбуот агентлигига таяниб берган хабарига бундай дейилади: Марказий платода ҳаракат қилаётган Жанубий Вьетнам озолик халқ қуролли кўчлари отрядлари жангчилари 22 февралдан 27 февралгача душманининг 1400 га яқин солдат ва офицерини сафдан чиқардилар. Ана шу вақт ичиди ватандарлар душманининг 80 га яқин ҳарбий автомашинасини йўқ қилдилар, 22 та самолёт ва вертолётини уриб туширдилар ва аэродромларда ер билан яқсон қилдилар.

СУРАТДА: «Поморин» ишлаб чиқариладиган цехда олдинги планда фабрика ишчиси Атанасия Белева.

ИРҚЧИЛАР БИЛАН ҲАМКОРЛИК

РИМ. Италия инфор-мация агентлиги — коссрваторе патентко интентриционале берган хабарига айтилишича, Жанубий Африка Республикаси билан Португалия ўртасида «ядро энергияси соҳасида ҳамкорлик қилиши тўғрисида Кейптаунда (Жанубий Африка Республикаси) олиб бориладиган музокаралар тугади.

Бултур сентябрь ойида Лиссабонда бошланган эдик Кейптаунда нихосига етказилган бу музокаралар давоминда, дейилади агентлигининг хабарига, «ядро тадқиқотлари соҳасида ва «ядро программалари соҳасида Жанубий Африка Республикаси билан Португалия ўртасида иккала мамлакат манфаатдор бўлган ҳолда шу дағвага самарали давом этиб келаятган ҳамкорлигини кенгайтириш тўғрисида принципал битимга келиндим.

(ТАСС).

Совға қилишнинг ҳам йўли бор

ТУНИСДА, тугилган да нарсани ҳам бировга қўйиб қилишнинг ҳам йўли бор. Тугилган кунда қариндош-уруғларга «совға» қилиш одати, айниқса айлана-дўрага совға қилиш одатининг кўпчилиги йўлдошлари гул, конфет беришлари мумкин.

Бегона эркак аёлга ёни йиғит қизга қийим-кечак, оёқ кийими каби нарсаларни тақдим этиши одобдан эмас.

Совғалар аноним бўлмаслиги керак. Эгаси ноиниқ бўлган бундай совғалар ниҳили ноқулай ҳолда қолдиради. Фақат туғилгани бундан истисно.

Совгани бировга бериш ва қабул қилишда ҳам маълум қоидага амал қилиш керак. Чувончи, дейлик, гул совға қилинса, сиз уни эгасига топшираётганингизда албатта ўралган қозондан олиб, тутишингиз лозим. Шунингдек совгани газетга ўралган ҳолда бера қўрмайсиз.

Совгани қабул қила турганда унинг қўли билан совға олиб қўйманг. Сизга совға тутиб киши унинг қанчалик ёққанлигини кўриб, хушроқ қилишни истайди. Буни унутманг.

МОСКВА ОБЛАСТИ. «Тепличний» совхозининг 76 йаша деҳи ойналари остига баҳор келди. Боднинг гулламоқда кўк шиб, салат, петрушка майса бўлди.

Тюмен областида янги 700 километри Сургут — Тюмен темир йўли курилямоқда. Йўл янги нефть районларини Си-бири ва Уралнинг саноат марказлари билан боғлайди. СУРАТДА: Иртиш кўпригини куриш.

СУРАТДА: лаборатор Алевтина Костасонова тепличаларнинг ёруғлигини ўлчамоқда.

Э. Эттингер фотоси.

ФОТООБЪЕКТИВДА — ВАТАНИМИЗ

МОСКВА. «Мосфильм» киностудиясида режиссёр Алесеев Ю. Нагибиннинг повести асосида «Директор» фильмининг суратга олмақда. Фильмда совет индустриясининг ривожланиши, биринчи совет беш йилларининг қандай пайдо бўлгани тўғрисида фильм қилинади.

ГРУЗИЯ. Қишда Сухуми бур-чақларидан бири. В. Соколов фотоси.

БИРИНЧИ МИЛЛАИАРД

СССР—ЧССР ХАЛҚАРО ГАЗ МАГИСТРАЛИ МУВАФАҚИЯТЛИ ИШЛАЯПТИ.

Январ ойи ўрталарида Чехословакияга Халқаро «Кардош» газопроводи бўйича биринчи миллиард кубометр совет табиий газ бериб тугалланди. СССР Газ саноати министриги беришган диспетчерлик бошқармасининг ахборотида бу биринчи миллиард уша кунлардаёқ ўтмишдаги иш бўлиб қолгани ва бу рақамга янгидан ўнлаб минг кубометр келиб қўйилганини кўрсатилган. Аммо бу биринчи миллиард муҳим воқеа бўлганлиги учун кўзга ташланиб қолди.

Мен 1967 йилининг жазирама аз кунини хотирлайман. Ушанда совет газининг биринчи кубометри Полят Комаровичи қишлоғи ёнидаги чегарадан ўтиб Чехословакияга эндигина келиб етганиди. Газопровод курилишидаги ахборот менинг «Совет ва Закарпат областининг жамоатчилик вакиллари Словакиянинг мичик Руска қишлоғида тантанали равишда машаъл ёндириш маросимига тақдир қилинган эди. Уша вақтдаги дархатларнинг очки яшил рангини, Австралия терекларини, эндигина гуллаётган платанлар ни зангори ранга бўлган қувурлар ва «Кардош» газ-проводи мудадатдан илгарти фойдаланишга топширилди. Яшасин Совет — Чехословакия дўстлиги! деган шорлар орасидаги ўнлаб станциясиники оқ рангли биноси ёнидаги майдонда қошиб юрган болалар ва катта кишилар юзиданги ёруғ табассум ва беиниқ зифатини эсламан. Бу зифатда турли ширинликлар, мевалар териб қўйилган яркироқ баланд қадаҳлардан чекларнинг хўшбўй ивиоси оқ кўпик чиқариб кўйиб турарди. Сўнгра икки қартига ўшаган бетон қосалии постантама энди митинг бўлди. Кнопка бошлиқ билан зангори аланга бу қосаларнинг бирдан иккинчисига лип этиб унчб ўтиди.

Яна Кошицега борганимизни эсламан. Бу ерда совет ва чех қувурчиларига ҳар иккала давлат муқофотлари топширилганди. Уг дарёси, қадимги Сеговица шаҳарчаси, ёл эндидаги ҳайбон. Оқ қўйлаб кийган аёл қурбон бўлган совет жангчиларининг қайқали ёнидаги бутазорларни қайқалиларди. Гулзорларда эса атригулар товланарди.

Гитлерчиларга қарши, чех ва словак халқларининг озодлиги учун курашда ҳалок бўлган совет жангчилари ва қомандирлари хотирасига ўрнатилган бундай ҳайкаллар бу йўл устида жуда кўп. Бунини ёсло унутиб бўлмайди, прагада менинг йўлдошим, прагада инжениер Вацлав: «Бу ерда қаттиқ жанглар бўлди. Ер металл парчаларидан занг-

лаб кетди. Ҳозир эса ёнида нақадар кўп дўстлик қўллари қўнғилиб ётибди-ву деди. Ҳақиқатдан ҳам шундай. У ерда муҳим иқтисодий аҳамиятга эга бўлган уч магистрал — СССР даг Кошицедаги металлургия қўбинатига маъдан келтириладиган темир йўл, машур «Дўстлик» нефт-проводи ва Газопроводи магистраллари ётибди. Бу газопровод ёнидаги Шаладаги химия қўбинатига, Братислава, Брно, Прагада келди... Шундай қилиб иккинчи миллиард кубометр газ берилди бошлади. Бу мақдор СССРга (Австрия учун белгилаган) а н и л м а бу ҳисобга қ и р м а й д и шу йил давоминда берилиб бўлади. Хели яқинда — декабрь ойидагина Чехословакиядан «Мегалик» номили қорюна билан совет «ташкил савдо билиш» «Союз нефтэкспорт» ўртасида шу тўғрда битим имзоланди. ЧССРга нефть етказиб бериш ҳам анча кўзаяди ўтган йили. «Дўстлик» нефт-проводи бўйича 7.400 минг тонна суюқ ёнглик экспорт қилинган эди. Бу йил чехословакиялик ўртоқларнинг илтимоси билан тўққиз миллион тоннага яқин нефть оқинилди.

Бу эса амалда ЧССР халқ хўжалигининг нефть бўлган эҳтиёжини қондиради. Урушдан кейинги мураккаб халқаро шартонда, илприба-

ришлар томонидан олиб бориладиган «Совет уруш» ва доминий иттифоқини шартонинда ҳам Совет Иттифоқи билан бўлаётган дўстлик чех ва словак халқларининг ўз халқ хўжаликларининг қайта қуриши, социализмининг индий-техника базисини юзага келтириши учун ёрдам берапти. СССР ана шундай шартонларда ўзаро иқтисодий ҳамкорликни азозси бўлган Чехословакия ва бошқа мамлакатларнинг биринчи ерданчи ва савдо-сотиқдаги энг яқин шерик ҳисобланади.

Газопровод ЧССР чегарасигача икки йил унингга бир йилу икки ой ичиде етказилди.

Мана энди йўл кўзулар бўйлаб қудратли газ дарёси учун ёнида эса нефть дарёси олиб турибди. Диспетчерлар рақамлар кетидан эграшган рақамлар ишқала бўйлаб йиллаб ўтиб туришига ўзёра қулаётган улгурмоқлар. Бу ноиллар набабатдаги миллион кубометрини ташкил этамак.

Александр ТАРАДАНКИН. АПНнинг махсус муҳбири.

СЭНСОМ агентларнинг бош суқмаган жойи йўзи эди. Бир кун инглиз генерали жуда чиройли француз журналисти киз билан Габрий саҳродаги уруш ҳаракатлари тўғрисида очиндан-очин гал айтиб қолди. Кўп ўтмай шундай қилганига афсусланди, чунки журналист киз Сэнсомнинг хизматисин бўлиб чиқди. Генералга оғзи бўш маҳмадонасан деб талбех берилди.

Шаҳардаги кабар ва рестороанларнинг кўччиликдаги официантлардан камида бири Сэнсомнинг агенти бўларди. Фаррух шохнинг бир яқин кишиси ўқ мамлакатлардан пул олувчи бошқа яқин кишисини кўз остига олиб юрарди.

Бироқ Сэнсомнинг аввалги ютуқлари қанчалик кўп бўлмасин, бу барибир ичкининг моҳирини ўзгартирмаган эди. У Жон Эпплер билан учрашганини, излётган одами ўша ташили Хусайн Гаффорнинг ўзгасини эканини хаёлига ҳам келтирмаган эди.

Габрий саҳрода қўшнлар ҳам ҳал қилувчи жангга тайёрланиб уни бошлаб юбориш ҳолатида турардилар, бу ерда. Қоҳирада эса ҳар аҳтимолга кўра ҳамма нарсани чилпакка чиқариб юбориши мумкин бўлган муҳим маъмулотларга эга бўлган жосуе исмиб этарди. Лекин Сэнсомнинг пайт пойлашдан бошқа илоҳи йўқи эди.

САККИЗИНЧИ БОБ
ТУЗОК

1942 йил 27 июль кундузи пешин пайтида рақиса Иветта Эпплернинг Нилдаги сувувици уйнади. Унинг ним фалончиман деб ўрса-сатаетган одамга сира ўхшамаган йигит билан аралашиб олган (агар бу лойиқибора бўлса) ҳақиқати фикр бирмунча вақтдан буён уни тилиш кўймади. У ана шу йигитнинг гаплари ва ўзини туттишларига қарамай европалар, аҳтимоли немисларнинг, лекин асло мисрлик эмаслигини пайқаб юрарди. Ҳарбий халқ рақисдаги маъмулотларга бўлган қизиқини рақисада, у жосуе, деган ишонч тугдирган эди.

Шунга қарамай у мутлақо наиста ўхшамасди. Тўғри, йигит Иветтани яхуди қиз деб гумон ҳам қилмасди. Лекин Монокастернинг олдига олиб келган дугонасининг яхудиликдан хабардор эди, шунга қарамай бу қизга нисбатан самийини, хушмуомала, илтифотли эди, улар бир кун ички масалага тўхталиб ўтишганида, у хахоллаб кулиб юборган ва «мен бир нарсанга тушунмаймаман, олий арқилик масаласи немисларни намунча ташвишлангирити» деган эди. Кўнглида унга ачиниб юрарди.

У сузар уй ёнида тақси ҳақини тўлаб машинадан тушганидан кейин яқинида мисрлик гадои ўтирганни кўрди. Гадои ундан садада тилаб кўз узатди. Иветта чақ ташлади.

— Олло даргоҳида қабул қилсин садақангни, — деди гадои.

— Оллонинг даргоҳи кент, — деб жавоб берди Иветта, — садақан арзимайди.

У тахта эйна орқали кутарилиб эшикни тақиллатди. Ҳеч ким жавоб қилмади. Ҳаётдан асар ҳам йўқи эди. У бир дақиқа нима қилганини билмай турди-да, кейин деразадан мўрабани, стол устида ётган бўш бутилкалар, яқинида яқини таомланмаган станан ва ювқисиз идиш-товолларга кўзи тушди. Кулоқ содган эди хуррак эшитилди.

Атрофига алағлаб қаради. Соҳилда ўтирган гадои мудраб кетгандай эди. Иветта ўчоқ боши орқали унга тушди. Оёқ унда юриб ошхонадан ухлаш хонасига ўтди. Эпплер ўша ерда эди. Рақиса унинг ухлаб ётганини кўздан кечиргач, бошқа хонага ўтди, бу ерда

(ДАВОМИ. Боши газетанинг ўттай совларида.)

Монокастер ҳам худди ўликдек тош қотиб ухлаб ётарди. У ошхонага қайтиб келди-да, атрофга назар солди. Стол устидаги стананлар, тарелкалар, тўлиб кетган куддонлар ичда ёлғиз китоб билан биринча варақ қозоқ ётарди. Иветта унинг сарлавҳасига қаради, Бу китоб Дафиня де Мореннинг «Ребекка» деган романи эди. Қозоқлар усту-устун қилиб рақамлар билан тўлдириб ташланган эди. Иветта етарли даражада тажрибали агент бўлгани учун юлға дуч келганини пайқаймай қолмади. Китобни ахтўтиб келиб очди-да, қайси бетларидан кўпроқ фойдаланилганини аниқлаш учун унга варақдай бошлади. Шундан кейин сумкасидан дафтарега чиқариб, ана шу бетларини белгилаб ёлиб олди.

Столда ётган ҳар тўрт қозонинг бири таҳминан нукул бир миқдордаги рақамлар билан тўлдирилган эди.

Леонард МОУСЛИ.

Кўнглидаги операцияси

Иветта Эпплер билан Монокастернинг хонасига ана мўрабани, Нилка эркиннинг ҳам ухлаб ётганига наноат ҳосил қилгач, қайтиб келди-да, ҳамма устулардаги рақамларни дафтарега кўчириб олди. Кейин уни сумкасига яшириб, падубага чиқиб атрофга алағлаб қаради. Соҳилдаги гадои гоиниб бўлган эди. Лекин у соҳил бўйлаб яқин орадиги тақси тўхташ жойига яқинлаб келганида унинг олдига яқин мисрлик полициячи келди. Полициячи даргадлик билан унинг қўлларидан ушлаб олишди-да, турма машинасига судраб кетинди. Ярим соатдан кейин у ўзини полиция бошқармаси камерасида кўрди.

Очганини айтганда, у шуода қилиб қамоққа олинди ва бутун шаҳар бўйлаб ўтказилган одамнинг бўласи бўлди. Бироқ унинг қамоқда олиниши ўзининг яқинидаги одамларига эга эди.

Уша кунни эрталаб инглиз ҳарбий хазинасининг идораси исеня ва зерикари эди. Кечаси тўланган фўшт стерилинларни Миср валютасига алмаштириш учун навобат кўтиб турган оломон шовқини тақси келтирарди.

Сержант кассир навобатда турувчиларга қараб оғир ҳўрсинди-да, одамларга аўрга назар ташлаб қўйиб ишга тушиб кетди.

У кичкина баннот пачкаларини олиб тез ҳисоблаб чиқар ва ўшанга лойиқ пулни алмаштириб берарди. У бирданга ўзгариб кетди. Кимдир туинукчага кўз қўзиб катта пачкали инглиз фунтларини узатди.

— Марҳамат, — тортиниб тақирди кимдир. — Мен буларни алмаштироқчи эдим. Сержант баннотларга қараб хўштас қилиб юборди.

— Буларни қаёқдан олдингиз, оғайин? — деди у.

Сарини юли оғзини ички сўрагандай деди: — Кечаси, бирорта қатори борми? Сўзимга ишонинг, мен тўғри олдимаан. — У жиғарган пиджанининг чўнтақларини қараб чиқди-да, вилит карточкасини узатди. — Меннинг номим Георг Андрулидикис. Узми Греция фўкароси. — Нима тап?

— Йим, — деди сержант, — мен уларни алмаштириб бермайман, дегганим йўқку. Аввал бу ёққа кириш!

Ярим соатдан кейин майор Сэнсомнинг телефони яқинида.

— Ҳелло, майор. Ҳарбий хазиначининг идорасидан гапирялми. Анови баннотлар асигнадами? Ҳозиргина бир йигит катта пачкасини олиб келди.

Сэнсом креслодан қўзгалди.

— Шундайми? У қандай йигит экан? Майхона официантими?

— Йўқ, ундан эмас, — деб жавоб берилди трубкадан. — У боққол.

— Йим?

— Боққол, грек боққол. сар. У консерва ва сабоабот билан савдо қилади. Замалекда мағазини бор. Харидорларнинг кўллари Нилдаги сузар уйларида яшамади. Бугун эрталаб олдига бир харидор кириб, олган молага инглиз фунтлари билан ҳақ тўлабди. Энди боққол ўша фунтларини алмаштириб кетгани келибди.

Сэнсом шундай деди: — Қармоққа тушганга ўхшайди. Мен боргунимча, ушлаб туринг. Ҳа, айтгандай... Ҳарбирингиз борми, боққол харидорини кўрсатингиз оларкаими? Қаерда туришгани биларкаими?

— Тақси керак, деб ўйламан, майор. Молни узми содми дегини. Катта мол соганига хўрсанд бўлиб кетбди.

— Қанақа катта мол?

— Бу грек алмаштиришга қанча пул олиб келганини биласизми? — деди хазиначи кўнчинки яширишга ҳаракат қилиб.

— Ҳўш, қанча экан?

— Уч юз фунт, уч юз фунт, ҳаммаси ҳам нукул беш фунтлик баннотдан!

Сэнсом тўпунчасини камарига тиқиб олди.

— Мен боргунимча ўша одамни қўйиб юборсангиз трибуналга бериласиз! — деб дўқ қилди.

ТЎҚҚИЗИНЧИ БОБ
ОБЛАВА

Агар эсимда бўлса, ўша кунни эрталаб ҳарбий муҳбирлар матбуот конференцияси ҳал тақидан аича эрикарли ўтди. Армия вакили Габрий саҳрода дозорларнинг қилаётган ҳаракатларини «резинладай ўзди», ҳарбий ҳаво кутлари вақали қанча бомба ташлангани, қанча кема чўктириб юборилгани ва қанча душман самолети йўқ қилиб юборилганини санаб ўтди. Булар ҳаммаси Лондондаги газеталарнинг нари борса бир колонкасига етди-ган бўлмагур сафсата эди. Бизнинг ҳаммамизни булардан каттароқ масала — генерал Очиллек Рёмелга қарши бугун эрта бошламоқчи бўлган ҳужум, — орамизда ҳозиргина саҳродан қайтиб келганларимиз учун барбод бўлини мунаррар туяилган ҳужум қизиқтирарди.

(ДАВОМИ БОР)

ЭКРАН ЯНГИЛИКЛАРИ

УНУТИЛМАС

Бу кенг экранли, рангли лентани «Мосфильм» киностудияси ижодкорлари А. П. Довженконинг ҳарбий ҳикоялари асосида яратилган.

Постановкани режиссёр — Юлия Солнцева. «Унутилмас» фильми уруш ҳақида, айни вақтда уруш ҳақида ҳам эмас, — деб ҳикоя қилади Юлия Солнцева. — Бу фильми яратилган фикри менда турганга аича бўлди. Унинг таъсири оғир ва илгарилари пайдо бўлган.

Александр Петрович Довженко уруш йиллари «Красная Звезда» газетасининг муҳбири бўлиб ишлагани. Уруш воқеаларининг Довженко бўлган матбуот сақифаларида тез-тез

босилиб турар экан, у кишиларга қаттиқ таъсир қиларди. Бу фильм сценарийсига унинг ўша йилларда ёзган «Унутилмас», «Тиконли сир ортида», «Галаба», «Гризна» «Она» ҳикоялари асос қилиб олинган. Бу ҳикояларни бир сценарий асосида бирлаштириш жуда машаққатли эди, чунки бу ҳикояларнинг ҳар бирида ўзига хос яқка характер этар эди. Шунинг учун сценарий бир ҳикоя сюжетини асос қилиб олинган.

1941 йилнинг 23 июни кунини Тинч, осойишта украин қишлоқлари Бомба портлашлари натижасида ларзага келди. Колхоз раиси Петров Чабан ўз фарзандларини фронтга кузатиб қолади. Қиз Олеса уй

да бетоб онасининг ёнида қолишга мажбур бўлади. Қишлоқдан чекинаётган қўшнлар, энг сунгги солдатлар ўтиб боради. Ана шунда соҳ қалб Олеса гаройиб бир ишга бел боғлайди. У ишга сув сўраган бир жангчидан бир очқош у билан қолишни илтимос қилади. Эртага немислар келади. У ўша кўнусини душманларга оқиб-оқиб қилишни истамайди. Эрталаб улар хайрлашадилар. Василь ўз қисмига етиб келиши керак. Аммо бу фақат юлғада урғувчи чим самийини севига айланади. Олеса ва Василь бир-бирларини севиб қолишади.

Мен сени қидириб топаман, Мен сени душман қўлидан ажратиб

СУРАТДА: фильмдан кадр.

оламан, — деб қасамбд қилади Василь.

Олеса — қисматига, унинг қариндошлари, ҳамқишлоқлари тақдирини қайта оғир, машаққатли синовлар тушади. Фашистар билан бўлган жангларда Чабаннинг фарзандлари ҳалок бўладилар. Олеса ян бошқа қизлар билан Германияга олиб кетадилар. Олеса ян немислар икки рус учувчисини уюнда яширгани учун осиб ўлдирдилар.

Петров Чабан партизанлар билан алоқа боғлагани учун немислар лагерига тушиб қолади. Сибирь сургунини ашаддий душманидан ўч олмоқчи бўлади. Чабан қалбадиги душманга бўлган нарат Забродини қуролсиз бўлиб ўлдиршга мажбур қилади. Чабан лагерда кўзголон уюштиради ва асирларнинг оммавий қончиларини ташкил этади.

Душманларнинг қўйи қирқилиши билан, қўшнларининг берган қаттиқ зарбларига бардош беролмаган фашистар ўз чегараларига қоча бошлайдилар. Украина ерлари душманга тазаланди. Қўшнларнинг билан Чабан ҳам қайтиб келади. Душман асортидан соғ саломат қолган кишилар ўз халоскорларини қутлуш учун қоронғу ертўлавлардан чиқиб келая д и лар. Жангчилар колхозчилар билан биргаликда ўлганларнинг хотирасини эслаб вино ичадилар. Одамлар фақат ўликлар ҳақида ўйламайдилар, улар бир-бирлари билан ҳазиллашадилар ва келажак ҳақида орзу қилишади. Ҳаёт давом этмоқда. Болалар, набиралар ўзоқда, яқин этилган ҳўжамани тийлаш керак.

Александр Довженко томонидан яратилган ҳар бир образ ўзининг кўп қирралиги, фарқлиги умумлаштирилганлиги билан ажралаб туради.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО
6
МАРТ
ПАЙШАНБА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА
18.00 «Энг яқинлар — ювқозлик рўйхатида» деган эшиттириш (ўзбекча).
18.10 Бердаш номидаги қораллоқ давлат филармонияси ашула ва рақс ансамблининг концерти.
19.20 Сайловчиларнинг талабларига мувофиқ концерт (ўзбекча).
20.00 «Ешлик» радиостанциясининг программаси.
20.30 Чапчи Р. Неъматов чадаи.
21.00 Халқро мавзуларда сўхтаб (ўзбекча).

21.10 РЕСПУБЛИКА ҚИШЛОҚ ҲўЖАЛИГИ ИЛГОРЛАРИ ҚУРУЛТОНИ ҚАТНАШИЧИЛАРИ УЧУН КОНЦЕРТ.
21.55 «Сазоматлик — туман боллик» (ўзбекча).
22.20 «Ялла» концерти.
22.40 Ленин ҳақида ҳикоялар.
23.15 Маком кечаси.
ИККИНЧИ ПРОГРАММА
19.00 «Ўзбек шоирлари» деган радиокомпозиция (ўзбекча).
19.30 «Қўшқининг йўли» деган музикали эшиттириш (русча).
20.00 Тожиқ халқ кўшиқлари.
20.30 А. С. Ленский. «Дилбар» балетидан сўхта.
21.00 С. И. Ядовитов. «Ленин ва қида адабиёт» деган сўхтаб (ўзбекча).
21.40 Москва. Миллновлар ленинча университети.

7
МАРТ
ЖУМА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА
6.15 Тонги концерт.

21.00 Телевизион янгиликлар.
21.15 «Пропагандист». Тележурнал.
21.45 «Хамза». Бадийн фильм.
ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ
19.05 Болалар учун. «Хамзаси балалайкадан бошланди». Телевизион бадийн фильм (рус тилида).
МОСКВА КўРСАТАДИ
19.55 Кўрсатишлар программаси.
20.00 Телевизион янгиликлар.
20.15 Телевизион очерк.
20.45 Укувчилар учун спорт эшиттириши.
21.15 «Фан — ишлаб чиқаришга». Телевизион журнал.
21.45 Рангли телевидение программаси. «Опа-сингиллар». Бадийн фильм.
23.30 «Вакт» инфореацион программаси.
00.15 Москва эшиттиришларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ОЛМАОТА КўРСАТАДИ
17.55 Кўрсатишлар программаси.
Рус тилида:
18.00 Кичиктойлар учун. «Онажонларимиз байрами».

21.00 Сўёсий билимлар радиоуниверситети. «Коммунизм нуриши — партиянинг барча совет халқининг кундалик вази-фаси» деган сўхтаб (ўзбекча).
22.20 СССР халқ артисти А. Шомуротова кўйлайди.
22.40 «Севги ва бахт поэзияси». Мисрофон олдига — шоира Зулфия.
23.15 Музикали-адабий радиокомпозиция (ўзбекча).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
8.30 Фақат вальслар.
9.15 Реклама ва эълонлар.
19.00 Республика композиторларининг романслари.
19.30 «Хамза мукофоти лауреатлари». СССР халқ артисти Халима Носирова.
20.00 «Ўзбекистон индустриалний» радиожаурнали.
20.30 Р. Ҳамроев. Фортепиано ва оркестр учун «Изма-кор» дерт.
20.50 «Раис ҳақида сўз» деган очерк (русча).
21.00 Халқро хотин-қизлар кунини — 8 Марта бағишланган концерт. Москвадан олиб эшиттирилади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
13.00 Н. Лисенко. «Тарас Бульба» радиокомпозицияси (русча).
14.30 А. Арбузов. «Иркускдаги воқеа» спектакли (русча).
16.00 Ўзбек давлат филармонияси халқ чогу оркестрининг концерти.

18.35 Болалар учун мультфильм.
18.45 Телевизион янгиликлар.
19.00 Халқро хотин-қизлар кунини — 8 Марта олдига. «Экранда» фақат хотин-қизлар.
20.10 Кўрсатишлар программаси.
Ўзбек тилида:
20.15 Телевизион янгиликлар.
20.30 «Ешлик» студияси кўрсатади. Телевизион миниатюралар театри.
21.10 «Вакт ҳақида биз билем». Ҳўжжати фильм.
21.45 Хамза Ханумода Нийзий тугдиган кунининг 80 йиллигига. «Революция кўчиси».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
«ДЭСТЛИК» ЭКРАНИ
ОЛМАОТА КўРСАТАДИ
Рус тилида:
18.00 «Чўл манзараси». Телефильм.
18.25 Қозонистоннинг музикали савъати. Композитор Аҳмед Жубанов.
19.00 «Содиқлик ва сотқинлик ҳақида қисса». Телеспектакль премьераси.

Кино

7 МАРТА
«Олтин маъбуд» учун кураш — САНЪАТ САРОНИ, «МОСКВА», «ВОСТОК» (нундуз ва кечурун).
Дуганам Сибилла — «ЎЗБЕК КИНО» (нундуз ва кечурун), «МОСКВА» (эрталаб соат 10, нундуз 3 ва кеч 9 да).
Ниқобли исенчи — «ЧАЙНА», «ЎЗБЕК КИНО» 25 ЙИЛЛИГИ» (нундуз ва кечурун), НАВОНИ номи (эрталаб соат 10, 20, 11, 30 минутада ва кеч 7 яримда).
Ана.ука Караматовлар (3-серия) — САНЪАТ САРОНИ (кеч соат 8 да).
Тодшаги дoston — НАВОНИ номи (нундуз 1.30 ва 4.30 ми. нундуз, ўзбек тилида).

ТЕАТР

НАВОНИ НОМИ АКАДЕМИК КАТА ТЕАТРИДА — 9/III да Тўй кунинда.
ХАМЗА НОМИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА 6/III да Бой ила хизматчи.
ХАМЗА НОМИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/III да Бой ила хизматчи.

МОСКВА КўРСАТАДИ

20.00 Телевизион янгиликлар.
20.15 Кичик ёшдаги ўқувчилар учун. «Кунот шаҳари».
20.45 Мамлакатимиз студиялари ишлаган телефильмлар.
22.00 «Жасорат». Телевизион альманах.
22.30 Татаристон АССР синфоник оркестрининг концерти.
23.30 Янгиликлар эстафетаси.
00.15 «13 студ». Миниатюралар телевизион театри.
01.25 Қўшқак ҳаваскорлари клуби.
02.25 Фақат фактлар, кўрсатишлар программаси.
02.35 Москва эшиттиришларининг охири.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРЛАШ- ГАН НАШРЎТИГА
катта бухгалтерлар, элентромонтерлар, вентиляция усунуларини ва кондиционерлар, тириш буйча слесарлар, шифоничилар, туникучилар, лифтерлар.
КЕРАК
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Правда Востока кўчаси, 26 уй.

МАШИЙ ХИЗМАТ КўРСАТИШ БОШҚАРМАСИНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ РАЙОН ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВЯЙОНЛАШАДА ИШЛАШ УЧУН
план бўлимининг бошлиғи, бош ва катта бухгалтерлар, Бухгалтер-ревизорлар, инженерлар, интисодчилар
КЕРАК
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Кисловский кўчаси, 80-уй, кадрлар бўлими.

ДИССЕРТАЦИЯ ЕҚЛАЙДИЛАР
1969 йил 17 март нундуз соат 2 да Тошкент врачлар мўлажасини ошириш инсти-тутининг бирлашган илмий совет мажлисида (генерал Петров кўчаси, 51-уй, конференция залда) медицина фанлари нандинати илмий даражасини олиш учун
И. С. Субхонкулов: «Шип-ларга қарши химиотерапевтик препаратларини қўриб бўшлиғига юборилганда брощинанинг реакцияси ва оптозониниқ илларни операциян жароҳатларининг битилиши» деган темада;
А. Ҳанимов: «Навоий сановат тармоғи чиниди суварининг санитария-гигиена ҳолати ва улардан қишлоқ ҳўжамини далаларида фойдаланиши» деган темада.
Диссертациялар билан институт кутубхонасида (Петров кўчаси, 51-уй) тағиниши мумкин.

Ўзбекистон вилдентология, микробиология, юкули на-салларини илмий-теқшириш институтини ва институтининг илминия исалхонасини коллективлари илмий қодим АБДУГАНИ МИРАЛИЕВИНИНГ вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб марҳумнинг оила аъзолари ва қариндошларига таъзия кў-роқ қилади.